

Pályázatok

Minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér.

A PÁPAI AUT. ORTH. IZR. HITKÖZSÉG oly laskasütőházat kíván létesíteni, amelyben a legújabb technikai eszközökkel készül a laska. Hajlandók vagyunk az ilyen, vilányerőre berendezett laskaházat a vállalkozónak, ki az egész berendezést saját költségén végezteti, a laskasütési jogot több évre szerződésileg biztosítani és kellő biztosíték mellett a szükségelt pászkaliztet rendelkezésére bocsátani. A betartandó rituálék felett a helybeli rab-biság véleménye mérvadó és döntő. Vállalkozók, kiknek az egész gépezet beszerzése kötelessége lenne, forduljanak ajánlatukkal a pápai aut. orth. izr. hitközség elnökségéhez. Az eddigi laskasütőde épületének, gépeinek és berendezésének bemutatására vonatkozólag, vagy egyéb felvilágosítás, a rendes irodai órák alatt a hitközség titkári hivatalában nyerhető.

Pápa, 1930 június hó 10-én.

Ifj. Eisler Mór hitk. elnök.

Az újpesti aut. orth. izr. hitközség bérbe adni óhajtja ujonnan épített modernül berendezett rituális fürdőjét esetleg hosszabb időre is. Pályázatok június 15-ig.
Wollner Samu, hitk. elnök

Pöstyén-fürdő!
Orth. ביתנו
Hotel Europa. Elsőrangú szép szobák, nagyszerű kiszolgálás, olcsó árak.
A legjobb helyen!
Halpert Eisig, Pöstyén.

Szép, olcsó, zsidótárgy vizsgálatok könyvek 40 fillértől - 10 pengőig terjedő árakon
a REMÉNY zsidó ifjúsági folyóirat kiadóhivatalában
Budapest, IV., Magyar-utca 3.
Kívánatra díjtalan könyvjegyzék!

Apróhirdetések

Hirdetési díjszabás: minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. *Allást keresők* szavankint 13, vastagon szedett betűkből 26 fillér. Apróhirdetések felvétele: Budapest, VII., Sipucca 10. — Jelígés levelek kettős borítékban válaszbélyeggel ugyanoda intézendők. — Apróhirdetések csak a díj előzetes felfizetése mellett közzölhetők.

HUSZONEGY esztendő óta közvetít házasságokat Nagy Jenő, Rákóczi ut 57/b. — Telefon. — cégnélküli levelezés.

KIZARÓLAG előkelő körökben, házasságokat legdiszkrétebben közvetít Meisels héber könyvkereskedés és tálibszöveg, Rombach-u. 8. A Rombach templommal szemben.

KIS hozománnyal férjterek igazi és sz hajlank 40-45 év körül, lehet özvegy is. „Mazl” jelígre a kiadóba.

28 ÉVES özvegy, szép asszonyka jóménetelű rőfös- és vegyeskereskedéssel férjhez menne özvegy vagy elvált emberhez, ki megfelelő talmidchóchom. Egy vagy két gyermek nem akadály. „Jó párnószó és jövő” jelige.

HARMINCÉVES *chószid* özvegyember nőszülne, ingatlana ötvenezret, üzlete ugyancsak ötvenezret pengőt ér, hozzáillő kora és vagyonu partiet keres, *chaszidis* családból. Özvegyasszonyka előnyben. Gyermek nem hátrány. Szigoruan vallásos, jószívű, föltétlen szép jöhet csak számításba. Ajánlót díjazok. Jelige „Talmid chochom.”

22 ÉVES NŐVÉREM részére, *jefusz tajár*, keresek bócher *joré somájim-t*, 2000 P hozománnyal. A bóchert kitanítatjuk *schitesz*-re és egy jó, biztos állást kap. „Sidech” jelige.

VOLT TALMUDISTA, kitünő kereskedő kisebb tőkével benősülne, jobb orthodox családba. Részletes ajánlatok „Bentóra” jelígre a kiadóba kéretnek.

ORTH. BODEGA Debrecenben, forgalmas helyen, az orthodox zsinagóga mellett, családi okok miatt azonnal, olcsón átadó.

VARRNI TUDÓ orth. intelligens leány állást keres, üzletbe vagy háztartásba. W. L., Király-utca 21. II. 42.

HÁZITANITÓNAK ajánlkozik 22 éves fiatalember, talmudban jártas, gimnáziumi képzettséggel, szerény díjazásért, orthodox ellátásért. Megkeresést Frank Testvérek, Budapest, Üllői-ut 21.

A KAZINCZY-TEMLOM bészhamidrosában *lagboajmer-kor* a reggeli imánál kicsérélték fekete, sötét felöltömet. Felkérem az illetőt, sziveskedjék felöltömet lakásomra eljuttatni, ahol a sajátja rendelkezésére áll. Blau Miksa, Dob-u. 32. II. em. 2.

KINDERPFLEGERIN zu 2½ jährigem Buben gesucht. Bewerberin (bis 30 Jahre) muss die deutsche Sprache im wiener Dialekt und die hebräische Sprache vollkommen beherrschen. Anträge mit Gehaltsansprüchen und Zeugnisabschriften unter Chiffre „Streng rituell” an die Redaktion.

PÉKINASNAK ajánlkozik vallásos házhoz azonnali felvételle, Goldstein Zoltán, Tiszalök.

KÜLÖN SZOBÁT keresek azonnalra fiatalember részére, orth. kóser ellátással a Damjanich-utca és Városliget környékén. Ajánlat árjelöléssel „Ellátás” jelígre kéretik.

ÉVEK ÓTA fennálló orthodox kávéház, kifőzés átadó vagy eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

SÁMESZ, kellemes hangú *bálfüle*, esetleg *ajfesz-sajchet*, orthodox hitközségben azonnalra állást keres. „Egy gyerek” jelige.

14 ÉVES orthodox fiu elmenne vidékre könnyű szakmára tanulónak teljes ellátásért. Lichtmann Sándor, Budapest, Király-u. 21. II. em. 12.

FÜSZER, rövidáru vagy rőfösüzletben állást keres, gyakorlott, szerény igényű segéd, lehet vidéken is. Friedmann Jakab Pápa, Petőfi-utca 27.

NYOMDÁSZSEGÉD, ki a betűszedés minden ágában, gyorsajton és amerikai önállóan kifogástalanul dolgozik, 3-4 évig mint segéd már működött, *állandó állást kaphat*. Magyar helyesírás igen fontos. Cim a kiadóhivatalban.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos
GROSZBERG JENŐ

Spatz Henrik könyvnyomdája
Budapest, VII., Kertész-utca 21.

Budapest, 1930 június 20.
5690 Szivon 24.

40 fillér

VI. évfolyam 25. sz.

אלגנטיינע יידישע צייטונג

ב"ה

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót ל"ץ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Sipucca 10. sz.
Telefon: J. 425-90. Csekkszám: 50.791.
Egész évre 20 pengő

Szerkeszti:
Groszberg Jenő

Filoszemitizmus...

Nem mindig jó jel a zsidók helyzetére s nem mindig örvendetes, ha politikai viszályok és tusakodások hevében az egyik fél a másiktól azt hangoztatja és szemrehányja a másik felnek, hogy nem szereti a zsidókat, hogy antiszemita érzésekkel van tele. Ez azért nem felemelő a zsidóságra, sőt nagyon is gyanúteltető jelenség, mert a zsidóság ilyenkor csatátartó lett, a régi mondás értelmében: „ha te vered az én zsidómat, verem én a tiedet”. — de a zsidó mindenestre kikap. Ezt láthattuk a múlt hetekben Romániában, ahol az ellenzékbe szorult „liberális” párt azt kiabálta a hatalmon levő pártra, hogy antiszemita s viszont; amiből mindenestre igaz az, hogy a romániai ugynevezett „liberális” párt, amikor éveken át kormányzott, minden volt, csak nem — liberális. A romániai helyzet valóságos tükröképe volt az a 3 év előtti felhívás, amely akkoriban a *Zsidó Ujság*-ban is megjelent s amelyben egy szatmári zsidó ember a kormánypártra való szavazásra hívta fel hitrokonait, azzal az érveléssel, hogy — sajnos — minden párt ugyanis antiszemita, szavazzunk tehát a kormánypártra.

Némi hasonlatosságról olvashatunk e héten. Az egyik miniszter ráolvasta az ellenzéki liberális vezérre, hogy antiszemita volt, amire ez azzal vágott vissza, hogy a miniszter ur pártja még mindig az. Nem időzhetünk e politikai viaskodásnál, csupán azt akarjuk megjegyezni, hogy ha volt valaha jogosultsága a közmondásnak: „a voltra nem ad a zsidó”, ugy ez alkalommal igazán helyénvaló. Igazán nem fontos a zsidóságra, hogy egy-egy tényező volt-e antiszemita, hanem inkább az: mi most. S az sem fontos, hogy mi-képen van elméletben, hanem az,

hogyan fest gyakorlatban. Egy antiszemita hatalmi tényező ezerszer annyit tud nekünk ártani, mint amennyit száz antiszemita-ellenes elvi kijelentés használni tudna.

Elmélet és gyakorlat közötti különbségre iskolapélda nálunk az elmúlt tíz esztendő. Előbb hangzott a fórumon a legharsányabban az antiszemita, azután elhalkult, de mi rosszabbul jártunk vele. Mert előbb csak az elmélet, a frázis, a szólam dominált, de azután bekövetkezett a gyakorlattá változott elmélet, amikor a kiabálóknak már

nem volt érdeke a lármacsinálás, mert pompásan elhelyezkedtek. A csendes antiszemita az intézményesített antiszemitizmust jelenti, a hangos liberális hitvallomás azonban csak elméleti értékű, és mit ér az elmélet a gazdasági valósággal szemben? A hatalmon levő miniszter és az ellenzéki vezér egymásnak szemrehányják, volt vagy jelen antiszemitizmusukat, mi elhisszük mindkettőjüknek, hogy szeretik a zsidókat, de szeretnők azt valóságba átvíve látni — bármelyik részről.

„Sőt a zsidók is...”

Ez a négy szó bennefoglalatik abban a nemes tónusu cikkben, amelyet Petri Pál kultuszminiszteriumi államtitkár irt a *Néptanítók Lapjában* a felekezeti békéről. Azt hirdeti ugyanis az államtitkár ur: „a Mindenható kifürkészhetetlen akarata folytán együtt éltek nálunk századok óta katolikusok, reformátusok, evangélikusok, sőt a zsidók is, mindig egyek voltak a haza szeretetének eszméjében.”

E mondat olvastán eszébe jut az embernek a gutai pap esete. II. József idejében történt, amikor kiadták a rendeletet, hogy a magyar alkotmány törvényeit megsértő, magát megkoronázni nem akaró királyért, illetőleg császárért, imádkozni kell. A gutai pap lelkes hazafi volt s így dilemmába került. E lelki tusából ugy mondta ki magát, hogy buzgóan azt imádkozta: „ne nézd Uram, hogy ő német, hisz ő is a teremtményed”. A fenti cikk „sőt a zsidók is” kitétele emlékeztet a gutai pap kiszólására. De az állam-

titkár ur bizonyára nem arra gondolt, hogy még a zsidók is szeretetik hazájukat, mert épen a magyar közoktatásügy története bizonyítja, hogy mióta a zsidóság bekerült a gettóból, szinte tüntetőleg akarta megmutatni, hogy mennyire megérdemli a polgári jogegyenlőséget. De mi még azt is tudjuk, hogy az egész zsidó irodalom telve van a felsőbbtség tiszteletének tanításától, mert az államhatalmat az i-teni hatalom egyik megnyilvánulásának tekintették. Aki a zsidó lelket ismeri, az természetesnek fogja találni, hogy a zsidó lojalitás és hű honpolgár, mert a gyengének érdeke, az országban uralkodó biztonság s törvény-tisztelet. Ennélfogva, és az államtitkár ur közismert liberális felfogásánál fogva magyarázunk tehát a „sőt a zsidók is” kitétel, nem a régi multa, hanem a közeli évekre, amikor a zsidóság gúny, lealázás, igazságtalanság dacára nem tért le a zsidó honfi-hűség ösvényéről. Mindenesetre sajnáljuk ezen kitétel

Kitűnő minőségű
ארטה, כשר
HUTTER
szarvas szappan

kapható minden fűszer- és festékkereskedésben. Gyárja a bpesti orth. hitközség rabbinatejának felügyelője által
Hutter József Szappangyár-Oilajipar
Részvénytársaság
Budapest, VII. Erzsébet-körút 6.
Telefon József 461-91, 92, 93 és 94

megjelenését, mert az illető lap olvasóinak nagy része mégis azt fogja hinni, hogy az valami különös, valami nem magától értetődő, hogy „még a zsidó is” szereti hazáját, hisz az államtitkár ur szükségesnek tartja azt külön kiemelni. Bár meg vagyunk győződve róla, hogy a nemes államtitkártól e gondolat teljesen távol áll.

ארטה, כשר
„CERES” ételzsir

a szokott kiváló minőségben minden fűszer, csomago és élelmiszer-üzletben kapható
HUTTER JÓZSEF
Szappangyár
Oilajipar R.-T.
Budapest, VII., Erzsébet-körút 6.
Telefon József 461-91, 92, 93 és 94.

Galíciai chéder-történet...

II.

Alig győztük várni a húzás napját. Amikor ez a várva várt nap végre elérkezett, már hajnalhasadékor talpon voltunk. Alig hogy az irodát kinyitották, máris megostromoltuk mind a huszonketten és ime: I-ten csodája! a húzás eredménye ez a három szám volt: öt, harmincöt, nyolevanhárom.

Szinte egymást átugorva futottunk hangos örömrivalgással a chéder felé és csakhamar mind a huszonketten magasra emeltük céduláinkat a rebbe előtt, amelyeken a számok ragyogtak.

— Rebbeléb, nyert! itt a cédula!

A meglepett melamed várt egy küssé, amíg magához tért örömteljes kábultságából.

— Most, gyermekeim, üljete le nyugodtan, — szólt végre, — még

Szellemi és anyagi segítség

(Szlovenszkói levelezőnkől)

I. *A lublini világesiva.* Hat évvel ezelőtt Schapira akkori szonoki rabbi kezdeményezésére az első „Kenészió Gedajló” elhatározta, hogy Lublinban világesivát alapít. Hat évi fáradsáttalan agitáció és munka után az eszme valóra vált. Egy hatalmas, minden kényelemmel ellátott épületet emeltek az érsekújvári orth. hitközség tanuló vágyó ifju, a világ minden részéből elhelyezést talál. Ott fogja az a 600 ifju a Tórárt tanulni, mint azt őseink tanulták, hogy azután később ők hirdessék majd a maguk hazájában és körében I-ten igéit, a szent Tórárt. Szívon 27-én adják át a jesivaépületet rendeltetésének: a grandiózus avatáson jelen lesz a híhű zsidóság képviselője, a világ minden tájékáról. Mi is elküldjük szerencsekívánatainkat. I-ten áldja meg ezt az intézményt, áldja meg: alapítóit, vezetőit, tanítóit, tanítványait és minden jóakaróját.

II. *Zsidó hitelszövetkezet.* A nehéz gazdasági viszonyokat a lakosság minden rétege megérzi, de legsúlyosabban a legszegényebb osztály sínyli meg. Konjunktura-időkben akadt mindig néhány jó-

szívű ember, aki szívesen jött a szegényebb elem segítségére, de ma ez nagy nehézségbe ütközik. Egyrészt, mert a jobbmóduak is szorultabb helyzetbe jutottak, másrészt a segélyigénylők megsaporodtak: így, az egyes egyén nincs abban a helyzetben, hogy az igényeket kielégítse. Ez készítette az érsekújvári orth. hitközség elnökét, Kohn Rafaelt, a hitközségi előljáróság legutóbbi ülésén, azon indítványának tételére, hogy a *hitközség alakítsa a saját hatáskörében egy hitelszövetkezetet, melyhez az alaptőkét a költségvetésbe felvéve, a hitközség adja.* E szövetkezetnek ugyanaz legyen a célja, mint a budapesti *Saáré Ezro*-egyesületnek: szegény iparosnak vagy kereskedőnek üzeme folytatásához kamatmentes, kis részletben visszafizethető kölcsönt nyújtani. Az előljáróság tagjai örömmel üdvözölték ezen eszmét és elhatározták, hogy mielőbb hozzálatnak, hogy ez a hitelszövetkezet áldásos munkáját csakhamar megkezdhesse.

Lövy Herman
(Érsekújvár).

jó, hogy a rebbeben nincs itten. Ezt a *beszüró*-t senki más ajkáról ne hallja, mint az enyémről. Senki ne áruljon el semmit. Tehát csöndben, kedves gyermekeim!

Csöndesen leültünk és örvendő szemléltük a rebbe boldogan sugárzó arcát.

— A rebbeben jön — jelentette egyikünk.

A rebbe intett, hogy hallgassunk, ünnepélyesen felemelkedett és kezében a talmuddal elejbe ment.

— Rebbecenléb! — kezdte, amikor emez zöldséggel tele kötényrel a szobába lépett. — Rebbecenléb, csókold meg ezt a szent könyvet!

— Miért? — kérdé, elcsodálkozva ezen az ötleten.

— Ne kérdezz sokat, hanem csókold meg, különben — s az ismeretes burnótos kéz fenyegetőleg emelkedett.

— Nincs szükség ilyen borzasztó fenyegetésre, hogy egy széfert

megcsókoljak. — szólt a jó aszszony és megcsókolta az odanyújtott könyvet.

— De most aztán megmondom, hogy miért csókoltad meg — szólt a tanító ünnepélyesen. Tudd meg, hogy ez a szent könyv vezetett minket szerencsére. Itt a cédula: öt, harmincöt, nyolevanhárom!

A rebbeben a cédulára meresztette szemét és elsápadt.

— Egy kissé elhamarkodtam — mormogott a rebbe magában. — Ilyen örömhirt nem szabad oly hirtelenül elmondani.

De sajnos, csakhamar kiderült, hogy az elsápadásnak más oka van. Ugyanis a rebbeben, akinek az 5-ös szám már kezdettől fogva igen kicsinynek tetszett, fölcserélte ezt 45-tel. Most a szegény rebbe-re került a sor, hogy elsápadjon. De nemsokára visszakapta nyugodtságát, amidőn a rebbeben kétségbeesését észrevette, aki arcát kezébe temetve, zokogott.

A rebbe, aki maga is sirhatnám kedvében volt, tréfálkozni kez-

Egy német érsek az antiszemizmussal ellen

Negyven évvel ezelőtt alakult meg az Antiszemizmust Elhárító Egyesület (*Verein zur Abwehr des Antisemitismus*) Münchenben. A megalakulás negyvenedik évfordulóját e napokban méltó keretek között ünnepelték meg a bajor fővárosban. Az egyesület vezetősége ebből az alkalomból üdvözlő leveleket és táviratokat kapott a bíródalom minden részéből és a legkülönbözőbb pártállású politikusoktól. Így dr. lakob von Hauck, Bamberg érsek-püspöke, továbbá a bajor néppárt parlamenti csoportjának elnöke, dr. Leicht, számos egyetemi tanár, városatya és különböző felekezetekhez tartozó lelkészek üdvözölték az egyesület eredményes működéséhez és jubileumához.

A gyűlés a következő határozati javaslatot fogadta el:

„Az antiszemizmussal szemben a kereszténység, az igazság, az emberiesség erkölcsi eszméjének súlyos megsértését s a polgári béke veszedelmét látjuk. Az antiszemizmussal alássa a német tekintélyt a külföldön.”

Hauck érsek-püspök köszöntő levelében ezeket írja:

„Amióta lelképásztor vagyok, mindig állást foglaltam a zsidó vallás és zsidó polgártársak igazságtalan és gyűlölködő megítélése ellen és ezzel úgy érzem, hogy a zsidó hitközség és a bajor zsidóság elismerését vívtam ki magamnak.”

Lujo Brentano titkos tanácsos, a müncheni egyetem tanára, a következőket írta:

„Meg kell a német népen belül szüntetni azt a propagandát, hogy a zsidók itt idegen és hozzánk méltatlan állampolgárok. Mi ezt követeljük a német nép újra való felépülése érdekében. E felépülést azonban nem várhatjuk a fajtisztaság előállításának reakciós kísérletével, sem pedig azzal, ha Németország lakosságának egy intelligens részét el-lenségünkkel tesszük olyan példával, amelyet az egykori orosz és a mostani lengyel stb. példák mutatnak, nevezetesen, hogy numerus clausust vezetnek be a zsidó egyetemi diákok és zsidó egyetemi professzorok ellen. Szükségünk van az érzés s gondolkodás egységére. Ezt pedig nem lehet elérni azzal, ha visszamaradt népek kulturájának példáját követjük, hanem azokat, amelyeknek ereje éppen abban rejlik, hogy igazságosak a közöttük élő zsidósághoz és ezzel egységbe forraszják az államot alkotó nemzetbe a zsidóságot. Angliá-

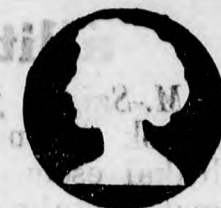
„GÖRL”
kalapdobozt
kapajándékba
minden vevő.

Tavaszi és nyári
női kalap P5.80

ujdonságok, szalmamodellek
csodaszép választékban
REICH FRICZI
női kalapgyár
Vámház - körút 19.

De a szent talmud, mintha megharagudott volna azért, hogy egyszer jótanácsát elvetették, és hogy tanácsát *lutrira* kérik ki, sohasem akarta többé a helyes számokat megmondani... H. M.

Egy világos
fej mondja:

Ne takarékoskodj!

Háztartási pénzének egy részét fektesse nélkülözhetetlen és jó konyhaségítő eszközökbe, u. m. Dr. Oetker-féle sütőpor, vanilincukor, puddingpor és kuglófanyagba. Legyen ezekből otthon készlete és családjának készítsen belőlük amilyen gyakran csak lehetséges, tápláló és ízletes tésztákat, kuglófokat és süteményeket, amelyeket azok segítségével, a Dr. Oetker-féle receptek alapján előállíthat. Megfontolás és sajátkezü kísérletek mihamarabb szorgalmas „Oetkereszköz”-vé teszik és ezen a téren a mi „Ne takarékoskodj” jelszavunkat fogja figyelembe venni.

A 127 receptet tartalmazó
könyvet kívánatra ingyen
és bérmentve küldi:

Dr. OETKER-nyár
Budapest, VIII, Confi-n. 25.

ban nem a zsidó *Disraeli* volt az egyetlen miniszter. Ebben az országban India alkirályává is zsidó embert neveztek ki. Franciaországban a nagy forradalom óta a zsidók sok esetben, ugy a politikában, valamint a társadalomban jelentős szerepet játszottak. Különösen nagy a zsidók befolyása az Egyesült Államokban. *Ezzel szemben Németországban az utóbbi években lábrakapott antiszemita mozgalom felidézte azt a németellenes hangulatot, amely miatt még ma is bizalmatlansággal viseltetnek a német nép irányában. Nem lehet gondolni sem arra, hogy a nyugati népek segédkezet nyújtanak Németországnak mindaddig, amíg a külföld ebben az államalakulatban a más származású népek elnyomatását látja.*

Hévízfürdőn
több orth. rabbinátus által
elismerett MANDEL-féle
orth. vendéglő
Junius 1-én megnyit.

Jogvédő irodát

állít fel a máramarosi zsidóság

M.-Sziget, jun. 17. Az utóbbi napok történelmi jelentőségű politikai eseményei minden figyelmet maguknak követeltek. Egy pillanatra fellelegzett Máramaros zsidósága is, mert biztosra vette, hogy a hetek óta dúló féktelen antiszemita agitáció szünetelni fog.

De a megyében működő antiszemita agitátorok másképpen kalkulálnak. Június 8-án, II. Károly királlyá proklamálásának napján még tüntöztek magukat némileg, másnap azonban minden a régi mederben folyt. A lelkészek és a tanítók felvonultak Borsán 300 parasztot. Demonstráltak, uszítottak. Bejelentették, hogy legközelebb meg fog érkezni a várva-várt diákség és akkor meg fognak szabadulni a zsidóságtól.

A szünni nem akaró agitáció komoly aggodalomra ad okot Máramarosban. Agitátorok járnak szabadon és izgatják a mindenre kész tömeget.

Ezek a sajnálatos körülmények késztették arra a zsidóság vezetőit, hogy sürgősen konferenciára hívják össze a máramarosmegyei hitközségek képviselőit.

A Visón megtartott improvizált konferencián a szigeti, visói, borsai, mojszói, leordinai, petrovai, jódai, bisztrai, szacsali, dragomér-falvi és rozáliai hitközségek előjárói vettek részt.

Az előadók rámutattak arra, hogy a folytonos félelem felmorzsolja a máramarosi zsidóságot. A két nép, mely eddig a legnagyobb békességben élt egymással, ma farkasszemet néz s a parasztság az agitáció folytán, a zsidóság meg a rajtaütéstől való félelmében, elhagyja munkáját és minden a legiszonyabb züllés jelét mutatja. Borsán és a közeli falvakban ex-lex uralkodik. A pa-

rasztság nem érintkezik a zsidósággal, az adósok nem fizetnek, a helyzet egy állandó lesbenálláshoz hasonlít, viszont a román sajtó — teljes erővel izgat és agitál.

Herschkopits Ábrahám, a máramarosszigeti hitközség alelnökének javaslatára a konferencia elhatározta egy nagyszabású jogvédő iroda felállítását, melynek fenntartásához valamennyi máramarosi hitközség hozzájárul s amely állandó permanenciában lesz. Elhatározták továbbá a máramarosi hitközségek megszervezését, hogy olyan esetekben, amikor önvédelemre lesz szükség, az egyes falvak zsidósága ne legyen magárahagyatva és a legnagyobb veszélynek kitéve.

A máramarosi hitközségek önvédelmi megszervezése pár napon belül kezdetét veszi.

Borsán, a hatóságok minden állítólagos intézkedései ellenére is, zavartalanul folyik az antiszemita agitáció, amely a mai nappal újabb fejezetéhez érkezett el.

A két lelkész, valamint a borsai tanítók sugalmazására több borsai paraszt beadvánnyal fordult a községi tanácshoz, amelyben egész egyszerűen azt kérik, hogy a községhez három zsidó tisztvi-

selőjét: Róth Márton aljegyzőt, Shapira és Stern Albert kézbesítőket azonnal távolítsák el hivatalukból. A beadvány, amelynek megfogalmazása iskolázott ember munkájára vall, a következő jellegzetes mondattal végződik:

„Épen ideje már, hogy megszabaduljunk végre a zsidóktól.”

Filipan községi primár, akinek ugy látszik sajátos fogalmai vannak a törvényességről, különös módon akarta ezt a kérdést elintézni. A primár kidoboltatta a Borsához tartozó összes falvakban, hogy hétfőn délután három órákor minden épkezláb ember tartozik a községhez udvarán megjelenni. Ez alkalommal népgyűlést tartanak, amely hivatva lesz dönteni afölött, hogy megtartják-e állásukban a zsidó tisztviselőket, vagy sem. A visói főszolgabíró, aki idejében tudomást szerzett az akcióról, hétfőn délután leutazott Borsára és megakadályozta a népgyűlés megtartását. Ezzel egyidejűleg gyűlésre hívta egybe a tizenhat tagu községi tanácsot, amely a parasztok beadványát elvetette.

Jól szortirozott
előnyomda
berendezéseket
a legdivatosabb mintákkal legolcsóbban szállít:
Bleier Testvérek
Szarvas, Belicey-u. 15

orth. כשר
őzv. Feldmann I.-né
Fenákel F. étkezdéje Budakeszin
Virágvölgy-u. 12. Valódi háziételek.

FRÄNKEL IGNÁC Elsőrangú konyha
a budapesti (Rombach-utca 12. sz.) כשר. ארטה. vendéglős
pensiója és étterme Siófokon
a Royal pensió, István-utca 5. sz. (a Fenyves-üdülőttelep mellett)
Lakodalmak és alkalmi összejövetelek rendezését vállalom.
Előjegyzések már most elfogadtnak a budapesti cím alatt.
Figyelmes kiszolgálás. Saját templom tórával. Fényesen berendezett kényelmes szobák.

Hittestvérünk! Csak szombattartó cégnél vásároljon! **Posztó, divatszövet, szabókellékek** áruháza nagyban és kicsinyben. Különlegességek uri- és női szövetekben. — **Billiárd- és játékasztal posztó** Előfizetőinknek 5%, engedmény. — **SEIDNER LIPÓT** áruháza, Budapest, Kertész-u. 43. Tel.: J. 450-87.

Pollák Sarolta kozmetikai intézete, Budapest, VI., **Andrássy-ut 38.** I. em. Párizsi Áruházal szemben. 25 éves működés.
Hajszálak kiirtása arcról, karról, szeplők, pattanások, összes szépség hibák kezelése. — **Szemölcsirtás.** Arcpótlás, bérelt-rendszer. — **Miracle** hajeltávolító szer szétküldése utasítással. Minden eddigit felülmul! Díjtalan tanácsadás. (Prospektus).

Az új román király és a zsidók

Az európai szenzációvá lett trónfoglalás elsősorban olyan irányban érdekel, hogy milyen hatással lesz a most sok irányban kellemetlenül érintett romániai zsidóságra.

II. Károly király első nagy beszédében azt hirdette: „nem kívánom én a bűnösnek halálát. Isten csak azt, hogy megtérjen s éljen”. — ami megfelel a jomkipüri neiló-imában idézett, *„Jehhezkel próféta ama szavainak: „ki laj echpajez bemaajsz hámész neim Hasém vehosivü vichjü”. A sajtó fogadásánál a király az antiszemizmusról a következőt mondotta: „sajnálom, hogy ez a kérdés egyáltalában létezik: a román nép természeténél fogva toleráns, van ugyan egy kis antiszemita párt, de ezt a kormány nem támogatja.”*

A német neológia szomorú számai

Igen megszívlelendő előadást tartott a német zsidóság statisztikai képeről dr. Siegfried Kanowitz berlini publicista.

Mindenekelőtt megállapította, hogy az utóbbi évtizedekben a keleti országokból nyugat felé áramlottak a zsidó tömegek. Ekkor helyezkedett el a német zsidóság különböző gazdasági pozíciókba, melyeket megtartott a háború kitöréséig. Voltak foglalkozások, amelyek szinte hetvennyolcvan százalékig zsidó befolyás alatt állottak. Ma azonban ez a befolyás állandó leépítés alatt áll, egyfelől azzal, hogy kiszorítják a zsidókat, másrészt, mert ezek a foglalkozási ágak egyébként is jelentőségüket vesz-

Szkeptikusabb az, amit Mayer Ebner, aki a parlamentben szenátori minőségben üdvözölte a királyt a zsidóság nevében, ír az egyik lapban:

— Az, hogy az antiszemita euzista diákok lelkesedéssel fogadták, nem bizonyít ellene, mert ez általános hangulat az országban. A nemzetgyűlésen az antiszemita Cuza után én, mint a zsidó párt képviselője hódoltam a királynak. A király sok esztendőn át a nyugati országokban élt. Bizonyára látta, mit jelentenek ott a zsidók hazájuknak. Azt is tudja bizonyára, hogy a zsidókkal való bánásmód a külföld véleménye számára a legmegbízhatóbb barométer. Adjon Isten neki annyi bölcseséget, hogy felismerje ezt az igazságot...

Mindazonáltal már régen érezhető volt a német zsidóság visszafejlődése. Ha a keleti országokból nem jött volna megszakítás nélküli bevándorlás, akkor bizonyára gyors összeomlás állott volna be. 1910-től 1925-ig a német zsidók száma 615 ezerről lesüllyedt 564 ezerre. Amennyiben a zsidóság nem kap utánpótlást, ötven év múlva egyedül Berlin hetvenötezer zsidót fog e statisztika alapvetelével veszíteni.

A nagyváros elzsidótalánítja, kitéríti, vegyes házasságokba szorítja, házasságon kívüli állapotba kergeti a zsidókat. Igen sok közöttük gyermektelen házaspár.

A keleti Németország kisvárosaiban félig-meddig megállapodott foglalkozási ágak keretei

között éltek a zsidók, de politikai eltolódások Posenből tömegesen kergették el a zsidókat különböző más vidékekre. Kétszázötvenezer zsidó került el ezekből a provinciákból, közöttük száz-ezren Berlinbe jutottak. A zsidók kiszorultak a pénzügyi, ipari és nagykereskedelmi pozíciókból, minthogy az egyéni kapitalizmus idejét felváltotta a névtelen kapitalizmus kora.

Erősen súlyed a zsidó házasságkötések statisztikája. A zsidóknak 25 százaléka nem házasságban, egy másik negyede gyermektelen házasságban él, harmadik negyede egygyermekes és csak 25 százaléka rendelkezik egyenél több gyermek fölött. Később kötött házasságok tipikusak a zsidóknál. Tizenhat százaléka a német zsidó nőknek nem megy férjhez. A születések hullámvonalala állandóan esik.

A zsidó halandóság is fokozódik. 1920-tól 27-ig Poroszországban 40 ezer volt a zsidó születések száma, ugyanakkor 45.676-an haltak meg. Minden zsidó házasságra 1.5 gyermek esik.

A kitéréseknek már nincs nagy szerepük, inkább a felekezetenküliek sorát növelik a zsidók. A vegyesházasságokból származó zsidó gyermekeknek 25 százaléka megmarad zsidónak. A vegyesházasságok száma emelkedett. Az összes zsidó házasságkötések egynegyede vegyes házasság volt.

E beszédes számok mindenestre alkalmasak arra, hogy a hithűségben rejlő nagy erkölcsi tökélet kidomborítsák a szomorú számokban elmondott leromlással szemben. Ilyen kérdésekben egyébként az őszinteség elengedhetetlen fölétel.

A hazai neológia ügyeit a fórumon még nem tárgyalták hasonló nyíltsággal, mintahogy e német előadó tette a berlini zsidókkal.

RADION Gyártja: **Hutter József** szappangyár
egymagamos! Olajipar részvénytársaság
VII., Erzsébet - körút 6. Telefon József 461-91, 92, 93, 94.

Palesztinai hírek

— *A mandátum-bizottság ülése Genfben.* Genfi jelentések szerint a népszövetség illetékes szakosztálya most tárgyalja Angliának jelentését arról, miképpen kormányozza a palesztinai mandátumterületen. Szóba kerülnek természetesen a *Shaw*-bizottság jelentésében foglalt megállapítások, amelyek a zsidó világban oly recenziust kellettek. A bizottság elsősorban azon szomorú események megvizsgálásával foglalkozott, amelyeknek 1929. augusztusában és szeptemberében Palesztina színhelye volt.

A mandátum-bizottságnak tárgyalásai során az angol és svájci sajtó is behatóan foglalkozik Palesztina-kérdésekkel. A *Journal de Genève* egyik legutóbbi számában *William Martin*, a lap szerkesztője, akinek népszövetségi körökben nagy befolyást tulajdonítanak, élesen kritizálta az angol kormány és a mandátum-bizottság egyes tagjainak magatartását. Martin szerint úgy az angol kormány, mint a bizottság egyes tagjai egész hamisan fogják fel azokat a kötelezettségeket, amelyeket a Palesztina-mandátum a Népszövetségre és a mandatárius hatalomra ráró. Radikális revízió alá kell venni a Palesztina-politikát, ha nem akarja a Népszövetség, hogy a történelem előtt azzal a váddal megterhelten álljon, hogy példátlan szőszegést követett el a zsidó néppel szemben. Martin erősen állást foglalt Sir John Simpson, palesztinai kiküldetése ellen is, mert szerinte egyedül és kizárólag a mandátum-bizottság jogosított dönteni afelől, hogy a Palesztina-mandátum végrehajtható-e vagy sem.

— Anglia magatartása — úgy mond — a zsidókkal szemben nemcsak igazságtalan, de bűnös is. Az arabok most már tudni fogják, hogy elegendő megölni egy

pár zsidót, hogy Angliától mindent elérjenek, amit akarnak. Martin vezércikkét a következő mondattal fejezi be: „Szerencsétlen Anglia, te nem veszed észre, hogy ellenségeid kezébe tűzesd át adsz, amellyel saját házadat fogják felgyújtani.”

A francia képviselő azt kérdezte az ülésen, miképpen lehetséges, hogy az 1920-ban lázadásért elítélt főmufti most Angliától fizetést kap és francia területen is franciaellenes propagandát űz. Az angol Shiels miniszter azzal védekezett, hogy a régi bűneiért — amnesztiát kapott.

— *Nagy tiltakozás Amerikában a palesztinai események miatt.* Június elején 50.000 zsidó vonult végig New-York uccáin feliratos táblákkal, amelyeken tiltakozások foglaltak az angolok palesztinai politikája ellen. A tömegek gyűlésén a szónokok, élükön Stephan Wise-szel, keményen ostromozták a bevándorlás felfüggesztését. Több szónok pedig kitessékelt Angliát, ahol a zsidók ügye nélkül nincs keresni valója.

— *Végre! A palesztinai Makabi sportszövetség* elhatározta, hogy eszentul nem játszik futballt szombaton. A határozatra az *Agudasz Jiszroël* és a *Vaad Leumi* közösen bírták rá a sportegyesületet.

— *Megkegyelmeznek a halálra ítéltnek.* A jeruzsálemi *Haarec*

LUCKY-fürdő

a Magas Tátrában, vas-szénsavas és természetes hőforrásokkal, 600 m. magasságban fekszik, 4 km-re LIPTÓ TEPLA állomástól; autóbusz-közlekedés Liptószentmiklósra. A fürdő kiváltképpen alkalmas nőbetegségek, vérszegénység, gyomorháj gyógyítására. 200 szoba, villamos világítás. Szobaárak: 10—15 Kc; 4-szeri napi étkezéses penzió 30—35 Kc. (hunfalvi) **Römer Salamon** orth. kóser pensiójában.

VYHNE

Szlovenszko páratlan hatású női gyógyfürdője ujonnan berendezett modern hidegvízgyógyintézzel és szénsavas fürdővel. Természetes meleg vasas fürdő és hegyi klimatikus gyógyhely női bajokban, vérszegénységben és idegbántalmakban szenvedők részére.

Orthodox kóser vendéglő az aranyosmaróti orth. főrabbi felügyelete alatt. — Wesel József

című héber napilap azt a hírt közli, hogy Sir John Chancellor, Palesztina főkormányzója. — György angol király születésnapja alkalmából az augusztusi és szeptemberi zavargások következményeképpen hozott összes halálos ítéleteket fel fogja függeszteni.

— *Az arab vérengzések arab áldozatai.* Egy bizottság tanulmányozta most Hebron (*Chebrajn*) viszonyait, ahol tudvalevőleg a legborzasztóbb vérfürdőt rendezték az arabok, ami miatt a zsidók még most sem tértek oda vissza. A bizottság megállapította, hogy a város a zsidó kivándorlás miatt tönkremegy. Az üzlethelyiségek és a lakások bére 50%-kal süllyed. A szlobodkai jesiva, mely 25.000 fontot hozott évenként a városba, megszűnése katasztrófát von maga után. A zsidónélküli városból most — az arabok kezdenek kivándorolni, mert nincs munka-alkalom.

Cirkvenica

az Adriai tengerpart klimatikus gyógyhelyén — orvosi tanácsra üdülést igénylő —

leányok és fiúk nyaraltatása.

Jelentkezés 6 évtől.

A szülők negyedik évi bizalmával, gondos felügyelet, uallásos nevelés, orvosi ellenőrzés és jó ellátás Villa „ASTORIA” Kesz. panzióban biztosítva.

Részl. prospektust küld az akció vezetője Reichmann Mór tanító, Mecskemét

Weisz Mór orthodox **שטער** sütődéje keksz-, teasütemény- és kétszersült gyára

Budapest, VII., Dob ucca 22. — Telefon: József 423-65.

Tarhonya, makaróni és levestészták a legújabb gyártmányaim.

Gyors és pontos kiszolgálás!

Kérjen árjegyzéket!

A szentéletű Alfandri chachamról

I.
Amikor még életben volt

Jeruzsálem, május 16.

„*Lirajs esz pené kajdes mál-kénú* — szent királyunk képét látni” sietek Jeruzsálembe. Irta a munkácsi főrabbi, a cirka 6 éve Jeruzsálemben élő volt damasz-kuszi, majd cefászi chacham, **Rabbi Slome Eliezer Alfandri**, akit a laikus közönség alig, de a talmudikus világ nemcsak a legöregebb, de a legnagyobb, legalaposabb felkészültségű, leg-egyenesebben és legmélyebben járó, döntő szaktekintélynek és páratlanul álló caddiknak ismer.

A munkácsi főrabbi addig nem is kelt utra, amíg ehhez a *Szent Öreg*-től az ismételt kért engedélyt meg nem kapta. Minden bizonnyal, nemcsak a főrabbi kétségtelenül általános érdeklődést keltő egyénisége és talmudikus nagysága váltotta ki az ünnepélyes fogadtatásra hívó, páratlanul lelkes és szeretetteljes stílusú plakátokat Jeruzsálem uccáin, de az a körülmény is, hogy a munkácsi rabbi az ő idejövételét eleve a Jeruzsálemnek mindenki által félve tisztelt *Szent Öreg*-hez kapcsolta.

A főrabbi ittléte alatt szinte napokon át vendége volt a *Szent Öreg*nek, csütörtökön, pénteken, szombaton, amíg az ezáltal óriási tömegtől háborgatott *Szent Öreg* arra nem kérte, hogy legyen inkább *éjjeli* vendége. A főrabbi természetesen szót fogadott és e héten, vasárnap este már elérte azt, amiután eddig hiába sóvárgott, hogy a *Szent Öreg*gel egyedül maradhasson. Csak néha citálták be e sorok íróját, hogy a beszélgetés során a *kiejtés* okozta nehézségeket eliminalja.

— Foglaljon helyet! — üntett ki megkülönböztetőleg a főrabbi a hétfő és kedd közti éjszaka, nem kicsi dolog, hogy Ön

kiszolgálhatja a *Szent Öreg*et. „akinek érdemeiben élünk manapság”... Fischer Aron.

II.

Elhunytá után

A szentéletű öregnek horribilis vagyont érő könyvtára volt. A könyvtár talmudi irodalmon kívül a kabalisztikus művek ritka s rendkívül becses gyűjteményét tartalmazta. Mikor a nagy öreg elhunytáról beszélni kezdtek megjelent a jeruzsálemi szefárd főrabbi, **R. Jakojo Meir** s a spanyol-szefárd hitközség nevében hivatalosan lefoglalta a nagy könyvtárt, hivatkozva arra, hogy a chacham a spanyol hitközségnél volt regisztrálva. Ez csak részben való, de az még valóbb, hogy az elhunyt a leghevesebben ellenezte a hivatalos spanyol-szefárd rabbiág politikáját s vallási irányát s így nem engedhető meg, hogy ellenségei örököljenek utána. Az ellenrvek nem használtak s így a könyvtár le van pecsételve, míg valamilyen örökös nem jelentkezik. Azí mondják ugyanis, hogy Konstantinápolyban él egy unokaöccse. Ha nem lesz örökös, akkor — egyes zsidó körökben megindult mozgalom értelmében — remélhető, hogy a szefárd hitközség nem fogja magának megtartani a nagyértékű könyvgyűjteményt, hanem értékesíteni fogja, hogy a pénzből kiadhatók legyenek **R. Selojno Eliezer Alfandri** z. c. l. hátrahagyott kéziratok művei.

Hermann Ignác (Vác).

Trencsenteplíc-fürdőn

a legjobb orth. kóser penzió a Fischhof-féle vendéglő a park közvetlen közelében. Elismert kütűnő konyha és kiszolgálás. — Tulajdonos:

Fischhof Adolf vendéglős Galántáról.

Fantasztikus terv egy zsidó letelepítéséről

Mint Berlinből írják, néhány hét óta üzletileg érdekelt nem-zsidó körök egy fantasztikusnak látszó tervet lanszíroznak, amely azt célozza, hogy *Peru* délamerikai állam keleti felében, amely igen gyér lakossága, de természeti kincsekben állítólag nagyon gazdag, egy zárt területen keleteurópai zsidó bevándorlókból zsidó gyarmatot alapítsanak.

A zsidók tartózkodó magatartást tanúsítanak a német érdekcsoport tervével felében, mert nem látják világosan, hogy egy nem-zsidó csoportnak milyen érdeke fűződhetik egy tengerentúli zsidó gyarmat megteremtéséhez? A zsidó kivándorlási irodák szövetsége, az *Emigdirect*, hogy ebben a kérdésben végleg tiszta képet kaphasson, a berlini Eden Hotelben értekezletre hívta össze a berlini zsidó közélet egyéniségeit ebben az ügyben.

Az értekezleten nem tisztázódott semmi. Nem derült ki, miért akarnak keresztény tőkepénzesek zsidó-kolonizációval foglalkozni. De szomorú valóság az, amit a híres Einstein professzor megirt az értekezleten felolvasott levélben: A zsidóság olyan súlyos problémákkal küzd, hogy ez szükségessé teszi, hogy minden új lehetőséget a felelősségteljes zsidó körök komoly vizsgálat tárgyává tegyenek.

De ha *Peruban* is lesz zsidó letelepedés, akkor már igazán jöhet a megváltás, mert Izrael a föld összes széleire szét van szórva.

Nagymaroson

elsőrangu orth. **שר** izletes ebédkoszt kapható.

SCHWARCZ IGNÁCZ L.

budapesti orth. lakodalmak és egyéb diszkrét rendezőjénél Nagymaros, Király ucca 5. sz.

Kellemetlen hajszálak garantált, végleges és gyors kiirtása

a legújabb kezeléssel. Szepő, pattanás és mindennemű szépséghibák kezelése. Szépségápoló szerek. — Quarc-fény. — Speciális hajfestés.

Művészi parókák készítése!

SCHADEK ANTAL kozmetikai és nőifodrás műtermében Budapest, IV. Váci ucca 9. földemelő. (Corso-mozi ház) — Telefon Ant. 875-16.

HIREK

NAPTÁR

Sábosz Selách, Szivon 25.
III. Perek.

Rajs-chajdes bencsolás.

Gyertyagyújtás (Bpest): 7 óra 40 p.

שבת kimenetele " 8 " 40 "

סוף זמן כריאת שמע 6:45

Csütörtök-péntek Rajs-chajdes Tamúz.

OLVASÓINKHOZ! Felkérjük mindazon igen f. olvasóinkat, akiknek előfizetése f. hó 15-én vagy még előbb lejár, hogy azt postafordultával megújítani sziveskedjenek. Az átutalás legegyszerűbb módja belsőldön postafakareképzés-fári csek utján (50.791 sz.); külföldön pedig (évi 22 P) postautalványon eszközölhető. (Romániában az utalványon az összeget a postahivatalnok tölti ki.)

Régóta hátralékban levő f. előfizetőinknek postai megbízásokat küldtünk és kérjük azoknak szives beváltását.

.....

— A SZERENCSI BÉKE. Mult heti szerencsi híradásunkkal kapcsolatban jelentik nekünk: A szerencsi orth. hitközség f. hó 15-én, vasárnap közgyűlést tartott, melyre a Központi Iroda megbízásából Rosenbaum Lipót tályai főrabbi, központi biz. tag szállt ki. A főrabbi tapintatos vezetésével sikerült a közgyűlés által a Zsidó Ujság mult számában jelzett békét szankcionálni és az eddig szemben álló pártokat kölcsönösen kibékíteni. A felek között minden tekintetben békés harmónia uralkodik. A semleges elemek közül választott 7 tagu bizottság 1932-ig lett a hitközség ügyeinek vitelével megbizva.

— EGY LITVÁNIAI RABBI ELHUNYTA. Mint kovnoi távirat jelenti, a janovi rabbi, R. Jiczehok Silmann elhunyt. Az orthodoxia kiváló képviselője volt minden tekintetben. Az ősszel Bécsben tartott nagy Aguda-konferencián (kenészi-jo gedajló) rendkívül nagy lelkesedéssel hangoztatta és bizonyította, hogy az orthodoxiának életszükséglete az orthodox sajtó s hogy kútmérgezést követnek el azok, akik eltűrik az orthodox ifjuságnak más sajtón való nevelését. תנצ"ח

— A BUDAPESTI ORTH. RABBINÁTUS ezuton hívja fel a közönséget, hogy nyaralókön és fűrdőhelyeken bizonyos cégek (vendéglősök stb.) a rabbinátus refenciájára hivatkoznak, mely cégekért a rabbinátus felelősséget nem vállal. A közönség tartozik tehát minden egyes esetben a kérdéses cég megbízhatósága felől a rabbinátusnál érdeklődni.

— A STOCKHOLMI FŐRABBI, dr. Ehrenpreis, aki most 60 éves s a háború kitöréséig Bulgária nagy-rabbija volt, magas kitüntetésben részesült. A svéd király az Északcsillag-rend lovagjává nevezte ki. A kitüntetést a héber, német, francia és svéd nyelveket kitünően kezeli. Legutóbbi spanyolországi utazásáról rendkívül érdekes könyvet írt.

— HOGYAN TANULNAK GEMÓRET OROSZORSZÁGBAN? Az elmúlt hónapban egy tizenhat éves oroszországi bócher érkezett Newyorkba. Elment a „Rabbi Jiczehok Elchonon” jesivába és kérte a felvételt. Ott megvizsgáztatták és ime a 16 éves fiu az egész talmudot alaposan ismeri. „Hol tanultál?” kérdezték az ámuló rabbik. „Moszkvában” volt a felelet, ahol egy társával egy rabbinál tanult, titokban. A szobába, ahol tanultak, senki be nem léphetett; a rebbe, ha jött, gondosan becsomagolta a gemóret. Talmudikus könyveket egyáltalán nem szabad árusítani és a jó emberek meg szokták ajándékozni könyvekkel a tanulni akaró ifjuságot. Sok fiatal ember él Moszkvában, aki talmudot tanul; ezek mind ismerik egymást.

ארמיה. כשר
VÉNUS
ételzsir

Snyders győri orth. főrabbi ur
hechserével ellátva és

Vénus ételolaj

kiváló minőségben minden fűszer
csemege- és élelmiszer-üzletben
kapható. Gyártja:

OLAJMŰVEK RT.
Kohn Adolf és Társa
Győr — Budapest

VII., Erzsébet-körut 6.
TELEFON JÓZSEF 338-11.

akáresak a marannusok. Chéder egyáltalán nem létezik; a „melamedek” titokban otthon látogatják meg tanítványait. Ha valakit rajtakapnak, börtönbe zárják vagy Szibériába küldik.

— TÓRAAVATÁS KISKÖRÖSÖN. Dr. Krausz József budapesti ügyvéd és neje sovüajsz első napján gazdagon felszerelt gyönyörű széfer-tórát helyezett el a kiskörösi templomban. Az ünnepély Szendrői József kiskörösi nagykereskedő házában kezdődött, ahol a délelőtti órákban a hitközség apraja-nagyja megjelent, hogy részese legyen a magasztos ünnepségnek. Löblovits Bernát főrabbi szivből jövő szavakkal esetelte az adományozók igaz zsidó érzését, amellyel a Tóraadás-sal, a zsidó ember egyik legnagyobb, miczvóját teljesítették. Majd megindult a Tóra-kísérő, ünnepelő közönség, hogy a templomban méltó helyére helyezze el a Tórát. A felejthetetlenül szép ünnepély hatása alatt állott a hitközség még másnap is s ennek adott kifejezést a szószékről is ünnepi drósójában Löblovits főrabbi.

— ELŐADÁS A SZENTFÖLD-RŐL. Hermann Ignác ur, aki tudvalevőleg a munkácsi főrabbi társaságában a mult hónapban Palesztinában időzött, a váci hitközségi tagok általános óhajának engedve, az elmúlt szombaton szentföldi utjáról beszámoló tartott. Az előadást feszült figyelemmel hallgatták végig és élénk tetszéssel kísérte az egybegyűlt többszáz főnyi hallgatóság.

Israelers

orth. כשר Restaurant

Bad Trencsentepliz

(Slovakrijua-à-ús der Elektrischen Fialte-stelle ist seit 1 Mai im Betrieb, Für erst-klassige Küche u. solide Bedienung gesorgt.)

— ROMÁNIÁBÓL. A román parlamentben Cuza antiszemita beszédek tart az összes pártok élénk derültségével vegyes megbotránkozás közepette. A multkor azt hangoztatta, hogy minden szeszgyáros zsidó s kiderült, hogy több rokonának is van ilyes foglalkozása. — Máramarosban azonban tovább folyik a parasztek fellázítása a zsidók ellen. A hatóságok végre megembelelték magukat. A parasztekot lázító Constantin Danilót, az ós-diákot, aki nem tudja letenni a vizsgáit, végre elfogták és a csendőrök bilincsbe verve gyalog kísérik a falukon végig Kolozsvárra.

— „RABBIK HUMORA”. A napokban hagyta el a sajtót dr. P. J. Kohn „Rabbinischer Humor aus alter und neuer Zeit” c. anekdotagyűjteményének második kiadása. Dr. Kohn könyve valóságos tárháza a találó szatirák, szellemes, talpraesett szólások, sziporkázó tréfák gyűjteményének. A könyvben felsorakozó kb. 500 adoma szól talmidchóchomról, amhoóreczról; chószidról, misznagidról; rebberől, doktorról és igen ügyesen, sőt ötletesen válogatja ki anekdotáihoz az egyes talmudi és bibliai citátumokat a tudós szerző. S amit még külön kiemelni óhajunk: az adomák point-je sokszor a vallástalanság kigúnyolása. Az egyik anekdota pld. arról szól, hogy egy rabbi találkozik az utcaán néhány vallástalan, szivarozó hitközségi taggal jomtoó-kor. Gut Schabbes köszöntéssel üdvözlő őket, kik meglepetten kérdik a rabbit, hiszen ma jomtoó van. Amire a rabbi azt felelte: mivel szivarozni láttam az urakat, azt hittem, hogy sabosz van... — Az érdekes mű 8 márkáért szerzhető be: Verlag I. Kaufmann, Frankfurt a/M.

Orth. kóser pensió
BALATONSZEMESÉN
Régi hírneves pensiómat ismét sajtó
kezelésben vezetem.
Elsőrendű házi koszf. Olcsó árak.
Figyelmes kiszolgálás.
Schül és Mikve a házban.
Özv. KOHN SÁMUELNE
TELEFON 7. B.SZEMESÉN

— A MUNKÁCSI FŐRABBI PALESZTINAI UTJÁRÓL. Nyilatkozott a Jüd. Zeitung-nak. Azért utazott el — ugymond — oly sürgősen Jeruzsálembé, mert a szovó kadiso (Alfandri rabbi) hozzá intézett írásából a sorok között kivette, hogy az Öreg — aki Dávid király leszármazottja — érezte megdicsőülésének közeledtét. Sok titkos (kabalisztikus) témát is folytatott vele... Jeruzsálemben és Czefaszban igen sok valódi czadik él, akik éjjel-nappal kizárólag a szent Tannal foglalkoznak. Meglátogatott egy tanházat, ahol az egész társaság kabalát tanult nyilvánosan. A jemeni zsidók is rendkívül i-tenfélők és rossz anyagi helyzetük dacára Tóratanulással töltik egész idejüket. Ezzel ellentétben a kolóniákon, ahol a zsidók — ugymond — parasztmunkát folytatnak, sajnos nagyrészt eltávolodtak a tradíciótól, a családi tisztaságtól, a sabosztól. Bár az üzletek szombaton zárva vannak, de ez ott csak mint nemzeti szünnap lesz tartva,

ami a legtöbb kolonistát nem gátolja abban, hogy az üzletzárástól eltekintve, mechalél sabosz legyen. Végül nagyon dicséri a magyar Kajtel tevékenységét, amely a vallásos irányzat megszilárdítására erős kihatással van. Az inzultálásáról szóló híreket — melyeket a Zsidó Ujság nyomban megcáfolt — a főrabbi legyintő mosollyal intézi el. Az egész nem egyéb, mint ellenségei által tendenciózusan terjesztett hazugságok. Ezekkel szemben a valóság az, hogy nem beszélve a tiszteletére Jeruzsálemben rendezett fényes fogadtatásról, úgy a hithű zsidóság, mint a cionisták, valamint a hatóság részéről, mindenütt a legmesszebbmenő előzékenységben részesült.

— „MINJON” A HÜVÖSVÖLGYBEN. F. hó 20-tól kezdve a Hívösvölgyben a Hidegkuti-ut 62. sz. alatti Láng-villában a nyáron át minden péntek este és szombat délelőtt minjont rendeznek.

Sajtgyártmányai
kiválóságáról
ismert és híres
Stauffer és Fiai
cég
Répcelak-Sopron

megkezdte ארמיה. כשר
gyártmányai szállítását és ajánl:
1a. orth. kóser „Neser” emmenthali dobozsajt (6 adag)
1a. orth. kóser emmenthali felvágva (szalagvágás)
1a. orth. kóser block-emmenthali staniolban, 1 kg. sulyban
1a. trappista sajt cca. 1.20 kg. sulyban

Több közismert orth. főrabbi által kiállított hechser minden küldeményhez mellékelve.

— Kérjen árajánlatot —

Képviselőt minden nagyobb városban.

— SZEFARD KONFERENCIA BELGRÁDBAN. A nem-orthodox szefárdok 1925-ben egyetemes szervezetet alakítottak, amely most újból összejött. Több referens, közöttük oly szép zsidó nevének, mint Obadja rabbi, Rafal Margulies stb. előadásokat tartottak a szefárdok helyzetéről. Nagyszabásu beszédet mondott dr. Alcalai jugoszláviai főrabbi is. Határozataikban hangsúlyozták, hogy egynek érzik magukat az askenázókkal s tiltakoznak Angliai mai palesztinai politikája ellen.

— A PESTI IZR. HITKÖZSÉG UJ FŐTITKÁRA. A pesti izr. hitközség legutóbbi közgyűlésén Eppeler Sándor eddigi főtitkárhelyettes főtitkárrá nevezte ki. A kinevezést mindenki természetesen találja, mert egy évtizedes hatalmas s eredményes munka elismerését látja benne. Az új főtitkár az egész hitközségi adminisztráció lelke s nemcsak vallásos életmódjával, pénzügyi zsenialitásával, hanem nagy rabbinikus ösökhöz méltó, kiváló lelki és szellemi tulajdonságok által válik ki.

Kundmachung

Wirkungsvolle פרושות in deutscher Sprache für jede erdenkliche Gelegenheit wie zum Beischpiel **Barmilavo, Chasene** חשנה. Gast- u. Antrittsreden verfertigte von Fall zu Fall zu massigem Preise, unter Discretion. Honorar von 5 P aufwärts, 50 H. Portó recomandirt in voraus erbeten. — Mein פנתת ישראל auf Perek. Preis 1.20 **Rabbiner Israel Braun**
Budapest, Szövetség-ucca 43.

Érdeklődés alkalmával válaszbélyeg melléklendő. A dróse-ért járó tiszteletdíj előre küldendő be. Drósek raktáron nincsenek, csak megrendelésre készülnek

— A SURÁNYI „ATERESZ BACHURIM” JUBILEUMA. Nagysurányból írják: Husz év óta működik a surányi ifjusági egyesület a Tóra és a hagyomány szellemében. Az ünnepélyes évfordulót a mult szombaton egy nagyarányu solajs szeüdajsz keretében ünnepelték. Wollner Géza elnök beszéde után az alapító és volt tagok nevében Trotzer Ödön beszélt s hódolattal említette Frey főrabbinak az egylet körül szerzett érdemeit. Az apostrofált főrabbi nagyszerü magidusz-beszédben adott irányt az egyletnek jövő működésére. Utána Grünwald és Rosner egyleti előadók, valamint Weisz József ellenőr fejezték ki, homiletikai beszéd keretében, az egyleti tagok ama akaratát, hogy hívek akarnak maradni a Tóra szelleméhez és tanaihoz.

— A POZSONYI JESIVA önképzőkörében az elmúlt szombaton *Amsel* Jenő, Kemecseről, valódi írással somájim-tól hevített szónoklatot tartott.

A MAGAS TÁTRÁBAN
egyetlen megbízható orth. kóser penzió!

Május 1-én nyitottam meg **penziómat**
Tátralomnicon.

— Elsőrendű konyha és kiszolgálás. —
Tátralomnic a legszebb és legforgalmasabb hely a Magas Tátrában. Villamos — és vasut közlekedés Poprádról. —

Egész éven át nyitva.

SCHREIBER MÓR bérlő
Tátralomnic (CSR) Bugsch Villa
(Ezelőtt Alsótátrafüreden).

BPESTI TOMCHÉ JESIVOSZ
SABOSZ. Óbudai Freudiger Ábrahám minjan: Mayer Ignác 10 pengő, Weisz Joir 10, Lindenbaum Sándor 10, Deutsch Géza 10, óbudai Freudiger Lipót 18, óbudai Freudiger Ábrahám 18, óbudai Freudiger Fülöp 10, óbudai Freudiger Sámuel 10, Barna Ignác matónó.

Schlesinger József minjan: Schlesinger József 10, Schlesinger László 3, Schlesinger Tibor 2, Schlesinger Ármán 2, Schlesinger Albert 2 P, Schlesinger Miksa 2, Schlanger Imre 5, Korein Dezső 3, Korein László 1, Friedmann Dezső 2, Korein Béla 1, Dr. Lengyel Márton 3, dr. Friedmann Vilmos 2, Ungar Sándor 5, Hirschler matónó.

Postatakarék útján: Dr. Taub Ármán 5, Weisz Aladár 5, dr. Wettenstein József 10, Neumann Vilmos 1, Rosenblüth N. 2 P, Fränkel Adolf Kornél 2, Kraholetz Ferenc 2, Dancziger József 4, Horn M. Izsák 15, Grosz Miksa 1, Klein Sándor 1.50, Neumann Adolf 3, Steinberger Miksa 2, Braun Ignác 5, Duschinsky Mór 4 pengő.

Hivatkozással f. évi május 25-én kelt, a t. Imaházi Gondnokságokhoz intézett körlevelünkre, ezután tisztelettel felhívjuk a t. Imaházi Gondnokságokat, hogy a *Bamidbar*-szombati gyűjtéssel elszámolni szíveskedjenek. Az összegek átutalásával egyidejűleg kérjük a nemes adományozók névsorát és lakcímét velünk közölni, hogy az általuk adományozott összegeket e helyen nyugtázhassuk. A befolyt adományok VII., Dob-u. 35. sz. a. irodánkba fizetendők be.

A Budapesti, Jesivákat Támogató Egylet előljárósága.

Családi hírek

Löwin Adolf, sárvári tekintélyes bőrkereskedő leányát, Blankát, eljegyezte Stern Zsigmond wieni zsák-, ponyva- és zsinagnagykereskedő, az *Aguda Jugendgruppe*, Wien, elnöke.

Spiró Mártát Miskolcra, eljegyezte Englmann Leó, Bonyhád.

Szerkesztői üzenetek

ST. J. KOMÁROM: Rendben. — BÁRÁND: 1. Lehet; 2. A kérdéses kérvényre nincs bélyegmentesség. — FEHÉRGYARMAT: Ügyét áttettük a Központi Irodához.

Hírek a nem-orth. világból

— A pesti izr. hitközségnek régi érdemes tisztviselője: Bossányi Adolf halt meg e héten. Végtisztességén testületileg jelent meg a hitközség tisztviselő kara. Eppler Sándor főtitkár bucsuztatta megindító beszéddel.

— *Vita a kalapnélküliségről.* Mint egy zalamegyei kisebb neológ hitközségből írják nekünk, ott a multkor oly párbeszéd folyt le, amely nagyon hasonlít a kurzus elején állítólag megtörtént esethez: Az egyik falusi iskolában a tanfelügyelő látogatást tesz és utána a kaszinóban az urak előtt a tanító műveletlenségét akarja illusztrálni s elbeszéli, hogy megkérdezte az egyik fiutól, miért lapította be a fent s lent lapos földgömböt, a fiu megszéppent, míg a tanító nagy büszkén kivágta: „nem a fiu tette, hanem ilyen hibásan kaptuk Pestről.” — Ezt elmondja a tanfelügyelő a kaszinói uraknak, akik közül erre az egyik komolyan megjegyzi: „miért is hagyja magát az iskola a pesti zsidó boltostól becsapni?” a másik védelmébe próbálja venni a zsidó kereskedőt, a harmadik azonban rászól: „én ott voltam a kicsomagolásnál, láttam igenis, hogy „megsérülve” érke-

zett meg.” — Szóval: az egész társaság *amhoorecz*-okból állott: nem tudták, hogy — a földgömb fent és lent egy kissé lapos.

A mi esetünkben a Budapestről lerándult felekezeti szerkesztő kalaplevéve evett. Odajön hozzá egy vallásos érzésű fiatalember és szemére hányja, hogy zsidó szerkesztő léteire megsérti a hagyományos szokásokat. Mire a szerkesztő mondja: nem áll sehoh a kalap nélküli evés tilalma. Ellenfele sem rest s büszkén kivágja: meg van írva a jomkipüri imában: *ál chét sechotónü lefonechó bekálusz rajs* (bocsáss meg nekünk a bűnökért, amelyeket elkövettünk könnyelmű fejjel). A szerkesztő hallgat, az ifju diadalittasan felnevez. Egyik sem tudja, hogy *kalusz rajs* nem a fej mezítlenségét jelenti, mert a hajadonfő neve: *gülüj rajs* és a zsidóságban, mint azt a talmudból látjuk (*Sabosz* 156 b), ősrégi idők óta a fej fedettsége az i-teni uralom előtt való lealázkodást jelképezte. A fedett fő tehát nem a sziderliben, de a Talmudban és a *Sülehon Örűchban* (Ajrách Chájim 2) van előírva.

— *Sirkőavatás.* Junius 19-én néhai dr. *Visontai* Soma híres ügyvéd s országgyűlési képviselő síremlékét avatta fel a pesti izr. hitközség. A sírnál dr. *Fischer* Gyula főrabbi és dr. *Hajdu* Marcell elnökhelyettes beszéltek. — *Kiss* József költő hamvai fölé emelt sírkövet f. hó 22-én avatja fel a hitközség. — A körülmény, hogy a síremlékeket a hitközség állíttatja, szomorúan illusztrálja a szellemi foglalkozásuk szegénységét, amely miatt a hozzátartozóknak még sírkőállításra sem telik.

SIRKŐVEK minden kivételben legolcsóbb gyári áron *Schreiber Jakob* villanyerőre berendezett sírkőüzemében, *Debrecen*, Hunyadi-utca 14. sz.

LAURANA **WEISS PENSIÓ**
fürdő, **ABBAZIA** mellett.

A legkellemebb tengeri nyaralóhely, gyönyörű szobákkal, balkonnal, kilátás a tengerre. — **Elsőrendű orth. magyar konyha, melyet a vallásosságáról híres máramaroszléfi talmudtudós Reb Jáka Jv Grünwald, z. c. I. leánya vezet.** Napi pensió 28—38 líra. Kérjen prospektust.

Megmentve

Német-zsidó elbeszélés 15. Irta: Guggenheimer S.

Maibaum alig merte Jánkele ölelését az előkelő ur jelenlétében viszonzni, csak kezét szorított vele, udvariasan elköszönt és hazasietett.

Ezután a fiuk is hazamentek és átöltözöttek. Hugó vigan eszevegett, Jánkele azonban nem felelt. Majd egy székbe vetette magát és könnyekben nyilvánult meg a sokáig elfojtott érzése.

— Oh, Jánkele mi a bajod? Miért sírsz?

— Én magam sem tudom. Inkább örömkönnök ezek. Végtelenül örülök... Képzeld el, kilenc éve laknak itt és már nyolc éve, hogy én itt tartózkodom és csak most találkozok először velük, az én jó szüleimmel...

— A fiuk neveletlen magaviselet nélkül talán még most sem tudtad volna meg, hogy itt laknak?

— Igazad van Hugó, s valóban nagy hálával tartozom a rakoncátlanokodoknak — feleli Jánkele mosolyogva. A papa annyit fáradozott, hogy nevelőszülcim tartózkodási helyét megtudja... De nem tudott rájönni, hogy hová költözöttek! És ime, mily szerencsés véletlen: én holnap meglátogathatom őket. Az éjjel bizonyára nem fogok tudni aludni a nagy örömtől... Most mindjárt megírom az örömhírt a papának...

Königstein természetesen nem is sejtette, hogy Maibaumék anakidején elköltözöttek. Jánkele előtt ugyan állította ezt, hogy gyermekét megnyugtassa, mert mindig utánok vágyott. Jánkele azonban nem kételkedett, hogy atyja osztozkodni fog örömeiben és a következő levelet írta:

Édes jó apám! Nagy, igen nagy örömem van és sietek ezt veled

is közölni, mert tudom, hogy te is nagyon fogsz e hírnek örülni. Gondold csak, találkoztam az én drága, jó nevelőatyámmal, akit azonnal felismertem. Tudod, mily gyakran álmodok róla, és képzeld el: több év óta itt lakik a drága jó anyámmal. Holnap délután meglátogatom őket, az igazgató ur már megengedte. Képzelheted, édes papa, mennyire örülök, hisz tudod, hogy nagyon vágyódtam utánuk. Holnap, ha visszatérek nevelőszüleim meglátogatásától, ismét irni fogok neked. Addig is fogadd köszönetemet a kilátásba helyezett utazásunkért. I-ten veled, édes apám, csókol forrón szerető fiad:

Jánkele.

Szombat délután volt. Maibaumék lakása ünnepélyesen díszítve: két váza pompás bokrétaiknak illata töltötte meg a vendégháló, barátságos szobát.

Maibaum az asztalnál ült, nagy talmudfoliáns volt előtte. Szeme gyakran neje felé révedezett, ki a türelmetlenség miatt majd az ablakhoz tipegett, látni, vajjon közeledik-e már a vendég, majd pedig itt-ott a székeket rágosgatta, egy tál epret vesz elő s csészéket és kanalakat tesz ki a terített asztalra.

— Attól tartok, hogy nem jön, már 5 óra is elmúlt — sopánkodik Maibaumné.

— Ne félj, egész biztosan eljön, hiszen dr. Seebach, az intézet igazgatója az én jelenlétemben engedte ezt meg neki.

— Mit lehet tudni, talán a többi gyermekek kigunyolták őt, mert téged megölelt és most röstelli a dolgot...

— Hohó, nagyon tévedsz, csak láttad volna a fiut... De hallga, nem a kapu nyikorog?

Valóban a kapu nyílt ki és

gyors, ruganyos léptekkel sietett valaki a lépcsőkön felfelé.

— Ez lesz — suttogja Maibaumné és az ajtóhoz akar sietni, de lábai megtagadták a szolgálót. Az asztal szélébe kellett kapaszkodnia, hogy el ne essék. Maibaum az ajtóhoz sietett, melyen épen kopogtak, de nem tudta ajkain a *lehet* szót kiejteni, hanem kinyitja az ajtót és örömkialtással karolja át újra meglátott nevelt fiát. De csak egy pillanatra. Mert mihelyst Jánkele a szegény remegő asszonyt az asztalnál megpillantá, egy ugrással oldala mellett volt és karjaiba zárta őt: „Anyám, kedves jó anyám!” — Maibaumné ugyan csak átfonta karjaival a fiut, ki nek arcát nem láthatta, mert a könnyek elhomályosították a tekintetét. Nagy idő kellett ahhoz, hogy a három boldog ember indulatain annyira uralkodhatott, hogy a szavuk árja utat törhessen magának. Ott ült Jánkele a két öreg között, kiknek mindegyike boldogan szorította kezét és átszellemülve tekintett a szép, szolid arcba, mely jószágosan, őszinte szeretettel fordult majd az egyikhez, majd a másikhoz.

Az ifju elbeszélte Maibauméknek élményeit atyja házában, majd az intézetben. Elmondotta, mily boldogtalannak érezte magát akkor, amikor elvált tőlük és amint tartózkodott eleinte a husnemüek élvezetétől; mint esalták meg később s mint fedezte fel másfél év elteltével a csalást s hogy végre belenyugodnia kellett a helyzetébe. Majd így folytatta:

— Apám oly jó és gyöngéd irányomban s titeket is mennyire szeret! Bár Istvánnak keresztelt el, irántatok való kegyelete jeléül ma is még Jánkelenak szólit, de el sem képzelhetitek, hogy fáj a tudat, hogy nem vagyok zsidó... De azt hiszem keveset felejtettem abból, amit tőletek tanultam. (Folyt. köv.)

Pályázatok

Minden szó egyszeri beiktatása 16. vastagon szedett betűkből 32 fillér.

DIE LACKENBACHER ORTH. ISR. KULTUSGEMEINDE sucht für ihre תלמוד תורה einen tüchtigen מלמד der auch Baal Tfilo sein muss. Wer zugleich שו"ב ist, wird bevorzugt. Monatsgehalt 200 österr. Schilling, freie Wohnung, das Einkommen der Mikwoh und Holz laut Vereinbarung. Der Posten ist sofort zu besetzen und wollen Aspiranten ihre Gesuche, Zeugnisse, mit Angabe ihres Alters und Familienstandes an endesfertigten sofort einsenden. J. Krauss Bezirksrabbiner, Lackenbach (Lakompak) Burgenland.

Csodaszép parókák

Tartós ondolás (Dauerwellen) és hajfestések. — Szolid árak!

Pock Károly

hőlygfodrász
Budapest
VI. Andrassy-ut 19
Telefon Aut. 199-10

Pöstyén-fürdő!

Orth. כשר étterem

Hotel Europa. Elsőrangú szép szobák, nagyszerű kiszolgálás, olcsó árak.

A legjobb helyen!

Halpert Eisig, Pöstyén.

Szép, olcsó, zsidótárgy vizsgálatomkönyvek 40 fillértől - 10 pengőig terjedő árakon

• REMÉNY zsidó ifjúsági folyóirat kiadóhivatalában
Budapest, IV., Magyar-utca 3.
Kívánatra díjtalan könyvjegyzék!

Apróhirdetések

Hirdetési díjszabás: minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. Allást keresőknel szavankint 13, vastagon szedett betűkből 26 fillér. Apróhirdetéseket felvétele: Budapest, VII., Sipucca 10. — Jelíges levelek kettős borítékban válaszbélyeggel ugyanoda intézendők. — Apróhirdetések csak a díj előzetes lefizetése mellett közölhetők.

HUSZONEGY esztendő óta közvetít házasságokat Nagy Jenő, Rákóczi ut 57/b. — Telefon. — cég nélküli levelezés.

KIZÁRÓLAG előkelő körökben, házasságokat legdiszkrétebben közvetít Meisels héber könyvkereskedés és tálliszszövőde, Rombach-u. 8. A Rombach templommal szemben.

SZÉP, csinos unokahugom részére, talentumos böchert keresek. Hozományul nagy hitközségnél 140 pengős állást kap. Kleinman Abraham Miskolc, Zsolcai kapu 16.

KIS hozománnyal férjet keresek igazi ésezt चाहिलना 40-45 év körül, lehet özvegy is. „Mazl” jelíge a kiadóba.

28 ÉVES özvegy, szép asszonyka jömeneteli rőfös- és vegyeskereskedéssel férjhez menne özvegy vagy elvált emberhez, ki megfelelő talmidchóchom. Egy vagy két gyermek nem akadály. „Jó párnószó és jövő” jelíge.

HÁZTARTÁS minden ágában s az összes irodai teendőkből jártas vallásos családból való leány megfelelő alkalmazást keres, jobb orth. családban. Szíves megkereséseket „Somré Sabosz” jelígen a kiadó továbbítja.

Siófok

fürdőtelepen
a BLAU-féle orth. כשר
pensió

BATTHYÁNY-U. 4. alatt Telefon Aut. 126-96.

SZIGORUAN szombattartó fiatal segéd, fűszer-, vas- és rövidáru-szakmában jártas, állást keres. Cim: Schiff Sándor, Sopron, Széchenyi-tér 15.

KERESEK főzni tudó vallásos leányt, ki a házi teendőkből is segédkezni tartozik. Gottlieb Ignác, Kiskörös.

LOPOTT TIFILIN! A balkányi beszahamidrosból egy idegen fiatalember ellopott egy pár Rabenu-Tamfilint, fekete bársony beutli-ban. Aki a tifilint megvásárolta, szíveskedjék azt címre visszajuttatni; költségeit megtérítem. Főrabbi Balkány.

TANULÓNAK felveszek ügyes fiút teljes ellátással. Steif Simon kőfaragómester, Szarvas.

VARRNI TUDÓ orth. intelligens leány állást keres, üzletbe vagy háztartásba. W. E., Király-utca 21. II. 42.

KINDERPFLEGERIN zu 2½ jährigem Buben gesucht. Bewerberin (bis 30 Jahre) muss die deutsche Sprache im wiener Dialekt und die hebräische Sprache vollkommen beherrschen. Anträge mit Gehaltsansprüchen und Zeugnisabschriften unter Chiffre „Streng rituell“ an die Redaktion.

SÁMESZ, kellemes hangú báltfle, esetleg ajfesz-sajchet, orthodox hitközségben azonnalra állást keres. „Egy gyerek” jelíge.

14 ÉVES orthodox fiú elmenne vidékre könnyű szakmára tanulónak teljes ellátásért. Lichtmann Sándor, Budapest, Király-u. 21. II. em. 12.

ORTH. BODEGA Debrecenben, forgalmas helyen, az orthodox zsinagóga mellett, családi okok miatt azonnal, olcsón átadó.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos
GROSZBERG JENŐ

Spatz Henrik könyvnyomdája
Budapest, VII., Kertész-utca 21.

megnagyobbítva, minden komforttal megnyílt! — Kütünő házikoszt. Kényelmes, szép szobák. Napi négyszeri étkezés. Leányokat nyaralásra elvállalok, gondos felügyelet. Strandtól 2 perc. Étkezés bejáró vendégeknek és házon kívül is.

Elsőrangú referenciák.

אללנעמינע יידישע צייטונג

ב"ה

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót ל"ב

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Sipucca 10. sz.
Telefon: J. 425-90. Csekkszám: 50.791.
Egész évre 20 pengő

Szerkesztő:
Groszberg Jenő

A felekezeti közti békéről

A felsőház szerdai ülésén Shooy Lajos katolikus püspök lelkesen csatlakozott Ravasz László református püspöknek a bolsevik vallásüldözés tárgyában elmondott beszédéhez s kijelentette, hogy nem szabad felvetni azt a kérdést, hogy ki milyen vallású s aki a felekezetek közötti békét megbontja, az tulajdonképpen a bolsevizmust segíti elő. Milyen böles s igaz megállapítás ez! Elnyomni egy vallásos meggyőződést, tulajdonképpen annyit jelent, mint a külső erőszakot úrrá tenni a lélek belső élete fölött. Minden felekezeti elnyomás lényegében véve az erősebb jogán akarja eldönteni az eszme igazságát s tulajdonképpen az anyag uralmát erősíti a szellem fölött. Egy vallás elnyomása után következik a vallás üldözése, amint ezt most a szovjet birodalmában látjuk. Ott előbb az államvallás üldözötte a katolicizmust, lehetetlenné tette továbbá a zsidóság életét, a zsidóság egyharmadát — Plehve miniszter hirdeti szava szerint — el akarta pusztítani, a másik harmadát ki akarta kergetni és a megmaradt részt a görögkeleti orthodox egyházba kényszeríteni. Ilyen szellem készítette elő a bolsevizmust, amint ezt a székesfehérvári püspök oly meggyőzően mondotta.

De milyen különös ezzel szemben, hogy a képviselőháznak ugyan csak szerdai ülésén az egyik szocialista képviselő felemlítette, hogy a honosítási ügyekkel kapcsolatban erőlyesen folyik — a prozelita fogdosás, természetesen a zsidókkal szemben. És szinte hihetetlen az a történet, amely a pécsi orosz-zsidó foglyokról szól. A háború után Magyarországon akartak maradni és akkor — hogy-hogy nem, hogy-hogy igen — a katolikus vallásra tértek át s itt maradhattak, míg azt az egyet, aki nem akart katolizálni, ki-

utasították. Ha igaz a régi zsidó magyarázó ama exegézise: „a világgosság főlénye a sötétséggel szembe állítva tünik csak ki igazán”, akkor a katolikus püspök állításának fényét csak kidomborítja a valóság sötétsége. A bolsevisták is azt hangoztatják, hogy aki nem az ő vallásukon van — az atheizmus, az I-tentagadás is lényegében véve egy groteszk dogmatikus vallás — an-

nak pusztulni kell. Igaza van tehát Shooy püspöknek, amikor a felekezetek közötti békebontást bolsevizmusnak nevezi. És ha ő a felekezetek alatt netalán a keresztény felekezeteket érti csupán, akkor is igaza van, legfeljebb elfelejti, hogy a gyűlölet olyan, mint a ragályos betegség: nem engedi magát szabályozni, nem áll meg a zsidóknál, hanem bolsevizmusba torkollik.

Lucien Wolff látogatása

Magyarország miniszterelnöke londoni tartózkodása alatt sajtókonferenciát tartott, amelynek folyamán az újságírók — mint azt a Zsidó Távirati Ügynökség közleményeiből látjuk — a magyar zsidóság helyzetére vonatkozólag intéztek hozzá kérdéseket. A kérdések nem ismeretlenek előttünk: a numerus claususra, a zsidó hősöknek a vitézi rendből való kizárására vonatkozóan, valamint arra, miért nem találunk a zsidó diákok helyét az összes adózó polgárok pénzéből fenntartott külföldi magyar intézetekben (Collegium Hungaricum). A miniszterelnök a hozzáintézett kérdésekre a tőle megszokott diplomatikus zsenialitással megadta a feleletet, amelynek tartalma természetesen nem új előttünk, elégszer hallottuk. Nagyobb jelentőséget kellene tulajdonítanunk annak, hogy Lucien Wolff meglátogatta a miniszterelnököt és soká tárgyalta vele. Lucien Wolff az angol zsidó közélet egyik irányítója, az angol-zsidó külügyi bizottságnak (Foreign Office Committee), az angol-zsidó hitközségi kiküldöttek tanácsának (Board of Deputies) ki-válósága és a genfi tárgyalások alkalmából mindenkor szóba hozta a numerus clausus ügyét s annak ide-

jén feltűnést keltett, hogy Magyarországon a kultuszminiszter róla, mint „egy Lucien Wolff nevű francia izraelita”-ról beszélt. Ez a férfi találkozott most Londonban a miniszterelnökkel s így érthető, hogy e találkozáshoz külföldi lapok esetleg kombinációkat fűztek volna. Teljesen rendjén van tehát, hogy a miniszterelnök hazajövet tárgyalanná tette e kombinációkat. Kijelentette, hogy Lucien Wolff csak udvariassági látogatást tett nála s nagyon meg van tisztelve ettől a látogatástól. E kijelentésnek mi csak örülhetünk, mert honorálását látjuk benne Wolff önzetlen fáradozásának, továbbá jele annak, hogy a külföld zsidóságának figyelme a magyar zsidók helyzete felé irányul. De természetesen teljesen réá-lisan kell néznünk a dolgokat és tudomásul kell vennünk, hogy hiába udvarias ember Lucien Wolff, a magyar zsidók ügyét nem látogatások fogják feljavítani. Az országban bent kell elterjednie annak a tudatnak, hogy be kell következnie annak az időnek, amikor a magyar miniszterelnököt londoni tartózkodása alkalmából — nem látogatja meg Lucien Wolff, vagy ha igen, akkor — igazán udvariasságból..